

DEL I

KAPITEL 19 TRANSPORTER.....	3
A. Allmänt.....	3
B. Transportfordon och behållare	4
C. På- och avlastning	5
D. Försegling m.m.	7
E. Skyddskläder och smittrening	7
F. Journalföring och rapportering	9
G. Åtgärder vid misstanke om epizootisk sjukdom på djuranläggning	10
H. Övervakning	10

KAPITEL 19 TRANSPORTER

Bestämmelser om transporter av djur, djurkroppar, djurprodukter, andra varor, avfall och annat material i samband med utbrott av epizootisk sjukdom finns i

- epizootilagen (1999:657), K1 och i
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:98) om förebyggande och bekämpning av epizootiska sjukdomar, K3.

Bestämmelser om transport av djur och vissa produkter finns också i

- Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:2) om transport av levande djur, L5.
- Rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97. EUT L 3, 5.1.2005, s.1, Celex 32005R0001
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002, (EGT nr L 273, 10.10.2002 s. 0001) om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel (biproduktförordningen).
- Statens Jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och människor.
- Lag, förordning och föreskrifter inom området Transport av farligt gods. Se www.msb.se

I detta kapitel finns bestämmelser och anvisningar om vissa transporter då epizootisk sjukdom misstänks eller konstateras.

Bestämmelser och anvisningar om transporter av mjölk finns i kapitlet *Mjölkhantering*

A. Allmänt

a. Jordbruksverket kan besluta om särskilda restriktioner vad gäller hantering och transport av levande djur, djurkroppar, djurprodukter, andra varor, avfall och annat material för att förebygga eller bekämpa en epizootisk sjukdom. *4 a, 5 och 8 §§ KI*

b. Bestämmelserna och anvisningarna i detta kapitel avser transport av levande djur, djurkroppar och övrigt enligt punkt a

- som är eller misstänks vara smittat med eller kontaminerat av ett epizootiskt smittämne,

- från spärrförklarad och smittförklarad anläggning,
- inom skyddsområde, övervakningsområde och andra områden med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom, samt
- i andra fall då särskilda försiktighetsåtgärder bedöms nödvändiga för att hindra smittspridning.

c. Djur, djurkroppar och övrigt enligt punkt a som är eller misstänks vara smittat med eller kontaminerat av ett epizootiskt smittämne får bara transporteras efter tillstånd av Jordbruksverket. *8 kap. 1 § K3*

d. Transporten ska utföras på ett sådant sätt att smittspridning undviks. *8 kap. 1 § K3*

Kommentarer:

Fordonstrafik (även med tomma fordon) i områden med restriktioner på grund av epizootisk sjukdom kan utgöra en smittspridningsrisk genom att smittämne kan fastna på hjul och andra delar av fordonet.

Kortast möjliga vägsträcka bör i regel väljas för transporten. I vissa fall kan det dock vara lämpligare att använda en större väg hellre än en liten som går förbi djuranläggningar med mottagliga djur även om den mindre vägen är kortare.

Om foder ska distribueras till spärrförklarade anläggningar, bör dessa om möjligt besökas sist under transportrutten med efterföljande rengöring och desinfektion. Se även kapitel om *Skyddskläder och smittrening*.

e. Transportör av djur samt de fordon som används ska uppfylla gällande krav på godkännande och besiktning. *EG nr 1/2005 samt L5*.

Transportör av animaliska biprodukter (inkl djurkadaver) ska vara registrerade hos Jordbruksverket., *2 kap 3 § K14*

f. Transport av farligt gods ska ske enligt MSB's (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap) regelverk för transport av farligt gods med särskilda krav på transportörer och behållare.

B. Transportfordon och behållare

a. Lastutrymme, transportlåda, transportbur och liknande där djur, djurkroppar och varor som kan vara smittade med eller kontaminerade av ett epizootiskt smittämne ska förvaras under transporten, ska vara lätt att rengöra, ha tät botten och täckt förvaringsutrymme samt i övrigt vara konstruerade på ett sådant sätt att läckage inte kan ske. *8 kap. 3 § K3*

Kommentarer:

Beroende på utbrottets omfattning och vilken typ av djur eller material som ska transporteras behövs olika typer av behållare/fordon. För transport av döda djur bör containrar som normalt används för kadavertransporter användas i största möjliga utsträckning eftersom de garanterat ska vara täta.

Bilar där djurkroppar lastas in via portar baktill bör inte användas annat än i nödfall och i så fall bara efter noggrann tätning så att läckage förhindras. Sådana fordon bör bara användas inom smittade områden.

Vid vissa tillfällen kan det kanske bli nödvändigt att transportera djurkroppar i öppna s.k. storcontainrar. Dessa bör klädas in med plast på insidan innan kropparna lastas i. Efter avslutad pålastning täcks containrarna med plast och presenning så att det blir ordentligt tätt.

b. Innan en transport sker ska hela fordonet inklusive lastutrymme, låda, bur och liknande samt förarhytt vara rengjort och desinfekterat. *8 kap. 3 § K3*

Kommentar: Rengöringen bör också innefatta bekämpning avflugor och andra smittspridande djur.

c. Då levande djur ska transporteras, ska lastutrymmets botten av djurskyddsskäl vid behov täckas med lämpligt strömedel. *2 kap. 4 § L5*

Kommentar: Då kroppar av döda djur ska transporteras är det också motiverat att täcka botten på behållaren med sågspån eller likvärdigt för att suga upp kroppsvätskor och desinfektionsvätska som eventuellt har hållits över djurkropparna före transporten.

C. På- och avlastning

1. Allmänt

Vid transport av levande och döda djur ska transportören undvika direkt kontakt med de djur och djurkroppar som lastas på och av fordonet. *8 kap. 4 § K3*

Kommentarer:

Pålastning och avlastning av djur och djurkroppar bör utföras utan transportörens medverkan om det är möjligt. Det går att lasta på och av t.ex. containrar med hjälp av personal på platsen.

Vid lastning av djurkroppar är transportörens medverkan svår att undvika då Svensk lantbruksstjänsts bilar är uppbyggda kring kranhantering som endast chauffören får sköta.

Om pålastning respektive avlastning kan utföras utan transportörens hjälp, bör denne sitta kvar i förarhytten och inte gå in i djurutrymmen på den anläggning där djur eller djurkroppar ska hämtas.

Även vid foderleveranser bör transportören undvika att gå in i utrymmen med mottagliga djur, även om inte tillträdesförbud råder för anläggningen.

Alla transportörer/besökare som får tillträde till djuravdelningar eller hanterar döda eller levande djur ska använda skyddskläder. Se avsnitt E.

2. Pålastning

a. Då djur, djurkroppar eller varor ska lastas på eller i ett fordon ska detta placeras så att risken för smittspridning i samband med lastningen blir minsta möjliga. 8 kap. 4 § K3

Kommentar:

Det bör vara så kort avstånd som möjligt mellan fordonet och platsen där de djur, djurkroppar och varor som ska lastas på befinner sig.

Pålastning av levande djur bör ske på sådant sätt att rymning förhindras.

b. En container/behållare för transport av djur och djurkroppar ska vara konstruerad på ett sådant sätt att läckage inte kan ske. 8 kap. 3 § K3

Kommentarer:

En kontroll av att kontainer/behållare är täta bör ske på bearbetningsanläggningen där behållarna också ska rengöras. En sådan kontroll kan göras genom att behållaren delvis fylls med färgad vätska och därefter, på torrt underlag, tippas i olika vinklar.

Även efter avslutad pålastning måste kontrolleras att behållaren inte läcker.

En behållare med djurkroppar får inte lastas alltför full. Kroppar expanderar fort, framför allt sommartid, och trycket kan få behållarens lock att fara av. Det finns markeringar för detta i behållarna.

Då djurkroppar lastas för att skickas till en bearbetningsanläggning bör kontrolleras att stenar och annat främmande material inte följer med i lasten eftersom sådana föremål kan förstöra den mekaniska utrustningen på den mottagande anläggningen.

I de fall djurkroppar ska desinfekteras före transport från platsen, ska detta ske innan kropparna lastas för att undvika att onödigt mycket vätska hamnar i behållaren.

c. Ett förvaringsutrymme för transport av djur och djurkroppar ska vara övertäckt. 8 kap. 3 § K3

Kommentar: En container/behållare med djurkroppar ska förslutas på ett säkert sätt efter lastningen. Förslutning kan ske genom att behållaren täcks med kraftig plast (av typen byggplast) som viks ner över kanten och tejpas fast hela vägen runt. Ovanpå detta läggs ett lock, avpassat för behållaren, så att det blir tätt. För vissa typer av bilar kan silikontätning bli nödvändig. Locket bör förankras.

3. Foderleveranser

Nedanstående gäller i tillämpliga delar även leveranser av andra förnödenheter än foder.

En transport av foder ska utföras på ett sådant sätt att smittspridning i samband med transporten undviks. 8 kap. 1 § K3

Kommentarer:

Vid foderleveranser med bil bör denna placeras så långt som möjligt från djurtrymmen och andra platser med mottagliga djur för att undvika att eventuell smittbemängd luft sugns in i bilens foderbehållare i samband med att foder töms ut. Slangarna kan vid behov förlängas med hjälp av slangkopplingar och anslutas till fodersilon.

Vid fodertransport till silo som ligger utomhus bör transportören själv lasta av fodret.

Vid fodertransport till silo som ligger inomhus bör koppling av slangen från foderbilen ske utomhus om det är möjligt.

I de fall foder levereras i säck (t.ex. till små besättningar) bör fodersäckarna lämnas vid infarten till anläggningen. Till spärrförklarad och smittförklarad anläggning lämnas de i så fall vid avspärrningen.

D. Försegling m.m.

a. I de fall Jordbruksverket beslutar att en transport ska förseglas ska detta ske genast efter att djuren, djurkropparna eller varorna lastats på. *8 kap. 2 § K3*

b. Förseglingen ska utföras av en veterinär eller en annan person som Jordbruksverket utser. *8 kap. 2 § K3*

c. Förseglingen ska vid ankomsten till destinationsplatsen brytas av person som Jordbruksverket utser. *8 kap. 2 § K3*

d. I de fall en följesedel (Jordbruksverkets blankett Epi 6, handelsdokument eller annat dokument) följer med transporten ska den person som bryter förseglingen bekräfta mottagandet genom att signera följesedeln. *Enligt anvisningar på följesedeln*

e. Jordbruksverket kan bestämma att transporten ska eskorteras av en veterinär eller en annan person som verket utser.

Kommentar: Eskort av en transport kan i vissa fall vara motiverad, t.ex. transport vid mycket smittsam epizootisk sjukdom av djurkroppar till en plats där de ska oskadliggöras.

E. Skyddskläder och smittrening

1. Skyddskläder

a. Transportör ska bära skoskydd av engångstyp och särskilda arbetskläder även om hon/han inte hjälper till vid pålastning eller avlastning av djur, djurkroppar eller varor. *6 kap. 4 § K3*

Fodertransportör ska använda skyddshandskar och skoskydd vid avlastning av foder. Hon/han bör ha med sig minst ett par skyddshandskar och skoskydd för varje anläggning som ska besökas under transportturen och ta på rena skydd vid varje anläggning.

b. Transportör som hjälper till vid pålastning eller avlastning eller som på annat sätt kan komma i kontakt med djur, djurkroppar eller varor i samband med sådant arbete ska bära skyddskläder i den omfattning som är nödvändig för att motverka smittspridning. *6 kap. 3 § K3*

Kommentarer:

Skyddskläderna består lämpligen av

- jacka och byxor eller overall,
- mössa,
- handskar,
- stövlar, arbetskängor eller motsvarande som går att rengöra tillfredsställande och som tål att desinfekteras, samt
- kraftiga skoskydd med halkskydd.

c. Skyddskläderna ska helst vara av engångstyp.

Om inte engångsutrustning används, ska skyddskläderna vara tillverkade av motståndskraftigt material som går att rengöra och desinfektera tillfredsställande. *6 kap. 3 § K3*

d. Till varje omgång skyddskläder ska finnas antingen engångsförpackning eller tätslutande förpackning som går lätt att smittrena. *6 kap. 6 § K3*

Händerna ska smittrenas noggrant vid byte mellan klädomgångarna.

e. Transportören ska ta på skyddskläderna vid avspärning eller infart till anläggningen och ta av dem precis innan hon/han går in i förarhytten före avfärd. *6 kap. 7 § K3*

f. Skyddskläder av engångstyp ska lämnas kvar på platsen där de använts för att senare oskadliggöras. *6 kap. 6 § K3*

g. Skyddskläder som inte är av engångstyp ska packas i tätslutande emballage som smittrenas på utsidan innan de förs från platsen. De får inte användas vid besök i andra anläggningar med mottagliga djur utan att först ha smittrenats. *6 kap. 6 § K3*

2. Personlig smittrening m.m.

a. Efter avslutat arbete och före avresa från anläggningen ska transportör och andra personer som hjälpt till vid på- eller avlastning eller på annat sätt kan ha kommit i kontakt med djur, djurkroppar eller varor under lastningen, noggrant rengöra och desinfektera de delar av kroppen som kan ha utsatts för smitta. *6 kap. 10 och 11 §§ K3*

Kommentarer:

I vissa fall, t.ex. på anläggningar där avlivning, oskadliggörande och saneringsåtgärder pågår, finns särskilda utrymmen för smittrening.

Vid transporter till och från anläggningar där särskilda utrymmen för smittrening inte finns bör transportören använda egen medförd utrustning för den personliga

smittreningen. Denna ska utföras som en extra säkerhetsåtgärd, även om handskar och skoskydd av engångstyp använts vid pålastning eller avlastning.

För den personliga smittreningen bör transportören ha med sig

- utrustning för handtvätt (tvål, pappershanddukar)
- borste för rengöring av skodon,
- sprayflaska eller spruta med desinfektionsmedel samt
- behållare med minst tio liter vatten

så att hon/han kan smittrena sig utan att använda vatten och utrustning från anläggningen där smittade, misstänkt smittade eller kontaminerade djur eller varor finns.

Vid ankomsten till anläggningen bör den medförda rengörings- och desinfektionsutrustningen placeras direkt utanför fordonet för att före avresan användas där.

Vid fodertransport med bulkbil bör transportören också ha med utrustning för smittrening av slang, slangkopplingar, förarhytt, hjul och hjulhus på bilen.

b. Före avresa från anläggning där djur, djurkroppar eller varor hämtats ska fordonets hjul och stänkskydd spolras av och desinfekteras. *6 kap. 23 § K3*

Kommentar: I vissa fall kan det vara motiverat att också utföra en extra desinfektion av hjulen på tillfredsställande avstånd från den plats där pålastning/avlastning skett, innan djuranläggningen lämnas.

c. Transportören ska smittrena sig själv direkt utanför fordonet efter avslutad pålastning/avlastning i anslutning till avresan från anläggningen. *6 kap. 10 § K3*

d. Efter avslutad transport ska hela fordonet inklusive förarhytten samt de arbetsredskap som finns i fordonet rengöras från synliga föroreningar, gödsel och strö samt smittrenas i nödvändig omfattning för att förhindra smittspridning. *6 kap. 22 § K3*

Ytterligare anvisningar om smittrening finns i kapitlet *Skyddskläder och smittrening*.

e. Gödsel, strö, eventuellt avfall och engångsemballage ska tas omhand och oskadliggöras. *5 kap. 6 § K3*

Anvisningar om oskadliggörande finns kapitlet *Oskadliggörande*.

F. Journalföring och rapportering

a. En transportör som transporterar djur, djurkroppar, djurprodukter, foder och andra varor som är eller misstänks vara smittade av en epizootisk sjukdom eller kontaminerade av en epizootisk smitta ska förteckna alla transporter i löpande följd för varje dag. I förteckningen ska anges

- transportörens namn, adress, telefonnummer och ev. mobiltelefonnummer,
- datum och tidpunkt för pålastning och avlastning,
- namn, adress och telefonnummer till avsändare och mottagare,
- transportväg,

- vilket eller vilka djurslag eller varor som transporteras,
- antal djur eller djurkroppar av varje djurslag om det är möjligt, respektive mängden varor samt
- djurens individuella identitet om detta är möjligt; respektive varornas märkning.

8 kap. 5 och 6 §§ K3

Kommentar: Även registreringsnummer på bil och eventuellt släp bör anges om sådana nummer finns.

b. Förteckningen ska förvaras i fordonet under färd och därefter sparas under så lång tid som Jordbruksverket bestämmer. *8 kap. 7 § K3*

c. Vid transport av djur till slakteri eller djurkroppar till anläggning för oskadliggörande ska transportören medföra Jordbruksverkets blankett Epi 6 eller ett annat dokument som verket beslutar. *8 kap. 9 § K3*

Se vidare under avsnitt H.

Kommentarer:

Om inte det exakta antalet djur eller djurkroppar är möjligt att ange bör åtminstone ett ungefärligt antal antecknas.

De transporthandlingar/handelsdokument (Epi 6 eller andra dokument) som följer med transporten förs lämpligen in i en pärm vid den mottagande anläggningen.

Transportören och avsändaren sparar varsin kopia av transporthandlingarna i åtminstone tre år om inte Jordbruksverket bestämmer annat. Vid transport av animaliska biprodukter är kravet att handelsdokument ska sparas i minst 2 år.

G. Åtgärder vid misstanke om epizootisk sjukdom på djuranläggning

Den transportör som fått kännedom om att epizootisk sjukdom misstänks förekomma på en icke spärrförklarad djuranläggning som han besökt, bör omedelbart kontakta länsveterinären, distriktsveterinären eller annan veterinär.

I avvaktan på vidare instruktioner bör transporten avbrytas.

H. Övervakning

a. Då Jordbruksverket med stöd av epizootilagen beslutat att djur ska slaktas eller avlivas på en plats utanför den anläggning där djuren hålls, ska pålastningen av djuren för transport till slakt eller avlivning övervakas av en veterinär som Jordbruksverket utser. *8 kap. 8 § K3*

b. Då djur, djurkroppar eller varor ska transporteras till en anläggning eller en annan plats där de ska oskadliggöras ska en veterinär som Jordbruksverket utser övervaka pålastningen. *8 kap. 8 § K3*

Kommentar: Efter överenskommelse med Livsmedelsverket kan lämpligen Livsmedelsverkets officiella veterinär ansvara för övervakning av pålastningen om transport av djurkroppar sker från ett slakteri till en plats för oskadliggörande.

c. Veterinären som övervakar pålastningen ska skriva följesedel för transporten på Jordbruksverkets blankett Epi 6 eller på ett annat dokument som Jordbruksverket bestämmer. *8 kap. 9 § K3*

Kommentar: Ett sådant annat dokument är t.ex. det särskilda handelsdokument som krävs enligt förordning (EG) nr 1774/2002 vid transport av animaliska biprodukter och bearbetade produkter inom europeiska unionen.

d. Originaldokumentet ska följa med transporten till destinationsplatsen och där överlämnas av transportören till den som är ansvarig för mottagandet av djuren eller djurkropparna. *8 kap. 9 § K3*

Kopior på blanketten eller dokumentet ska skickas till Jordbruksverket och till länsstyrelsen i det län där avsändningsplatsen är belägen. *8 kap. 9 § K3*

Kopior på blanketten ska också lämnas till den som producerat avfallet och till den person eller det företag som har ansvar för transporten. *Bilaga II, kapitel X, biproduktförordningen (EG) 1774/2002*

e. En veterinär som Jordbruksverket utser ska övervaka att transportfordonen smittrenas efter avslutad transport i den omfattning som behövs för att motverka smittspridning. *6 kap. 28 § K3*